

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΙΚΗΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΡΑΦΗ
ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΤΑ ΥΤΟΤΗΤΕΣ
ΑΘΗΝΑΙ - 28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2001**

“Όπως κατ’ επανάληψη έτονίσθη, ή Έκκλησία, μή έπιθυμούσα νά έμπλακή –καθ’ οίονδήποτε τρόπο– σέ πολιτικούς προβληματισμούς ή σέ ιδιοτελείς κομματικές μεθοδεύσεις οίασδήποτε μορφής, μέ αίσθημα ευθύνης ανέβαλε τις πρό τριμήνου αποφασισθείσες ανακοινώσεις της επί του θέματος της συλλογής των υπογραφών για τη διενέργεια Δημοψηφίσματος περί της προαιρετικής ή μη αναγραφής του θρησκειύματος στά δελτία ταυτοτήτων.

Μέ την άναβολή εκείνη –έκτος των άλλων– έδίδετο στους παράγοντες της πολιτικής έξουσίας μία άκόμη άνωση χρόνου προκειμένου νά έγκύψουν μέ προσοχή και νηφαλιότητα, χωρίς έμμονές και προκαταλήψεις, στο άναίτιως δημιουργηθέν πρόβλημα της άφαιρέσεως του θρησκειύματος άπό τις ταυτότητες των Έλλήνων πολιτών και των μετ’ αυτού συνδεομένων θεμάτων της ιδιοπροσωπείας του Έλληνας και της Έλληνίδος.

Δυστυχώς οί προκαλέσαντες χωρίς ουσιώδη λόγο τó πρόβλημα παράγοντες της έξουσίας, παρά την χρονική δυνατότητα που είχαν και τις επανειλημμένες προσπάθειες της Έκκλησίας για συνεννόηση, συνέχισαν στο προσκήνιο και τó παρασκήνιο την άρνητική πρός την Έκκλησία στάση τους.

Έτσι ó πολύτιμος χρόνος διέρρευσε χωρίς άποτέλεσμα. Επί ένα συνολικά δεκατετράμηνο άναμένουμε νά άξιολογηθούν έπ’ άγαθῷ οί ειρηνικές χειρονομίες και τά συγκεκριμένα συνετά βήματα της Έκκλησίας. Έναντι όλων αυτών συναντήσαμε την άρνηση, τή συνειδητή περι-

φρόνηση και τήν άπαξιωτική άντιμετώπιση της Έκκλησίας και των εκπροσώπων της, στα πλαίσια ένός υπογείου πολέμου ό όποιος μαίνεται έναντίον της, παρά τις φραστικές διαβεβαιώσεις περί ειλικρινών προθέσεων. Δυστυχώς αυτή είναι ή μόνη άλήθεια.

Η Ίερά Σύνοδος σήμερα είναι έκ των πραγμάτων και των συνθηκών που διαμορφώθηκαν ύποχρεωμένη, σεβομένη πρωτίστως τó πλήρωμα της Έκκλησίας, τόν διαχρονικό της ρόλο και τήν έκπεφρασμένη –στο θέμα των ταυτοτήτων– θέση του Λαού, νά προβή στις έπόμενες ανακοινώσεις.

* * *

«Η Όρθόδοξη Έκκλησία της Ελλάδος τηρώντας πιστά τις ύποχρεώσεις της, εφαρμόζοντας στην πράξη τά πιστεύματά της και άναδεχόμενη τις ευθύνες της μέσα στη σύγχρονη Έλληνική Κοινωνία προέβη –κατόπιν άποφάσεως της Ίεραρχίας της– στη συλλογή υπογραφών, άναλαβοῦσα αυτή την συνταγματικά ισχυρή δημοψηφισματική πρωτοβουλία επί του θέματος της προαιρετικής ή όχι αναγραφής του θρησκειύματος στις ταυτότητες των Έλλήνων πολιτών. Και τούτο μετά την πρωτοφανή και έπίμονη άρνηση της Κυβερνήσεως για διάλογο έπ’ αυτού του σημαντικού θέματος. Άρνηση που έκφράσθηκε πολύ πριν έμφανισθούν οί γνωστές άποφάσεις του Σ.τ. Ε.

Τό αίτημα της Έκκλησίας για διάλογο επί του θέματος αυτού, που άίφνιδιαστικά, άυταρχικά και χωρίς καμιά άνάγκη παρουσιάσθηκε

στο Λαό και έντόνως τὸν ἐπροβλημάτισε, εἶναι λυπηρὸ ὅτι δὲν βρῆκε ἀκόμη τὴν ἱκανοποίησή του.

Ἡ Ἐκκλησία ὀρθοφρονοῦσα καὶ στηριζομένη στὶς ἴδιες δυνάμεις της ἀλλὰ καὶ στὴν ἀγάπη τοῦ πιστοῦ Λαοῦ, προσέφυγε πρὸς αὐτὸν ὡς τὸν κύριο ἐνδιαφερόμενο γιὰ τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοπροσωπείας του καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ συνενώσει μαζί της τὴ φωνή του, διαδηλώνοντας σοβαρὰ καὶ ἀποφασιστικὰ τὴ βούλησή του. Ἔτσι ὀργανώθηκαν οἱ δύο εἰρηνικὲς Λαοσυνάξεις διαμαρτυρίας καὶ ἀνελήφθη στὴ συνέχεια ἡ δημοκρατικὴ καὶ διαφανὴς προσπάθεια συλλογῆς ὑπογραφῶν μὲ τὴν παράκληση πρὸς τὴν Κυβέρνηση γιὰ τὴ διενέργεια Δημοψηφίσματος. Τὶς ἐνέργειες αὐτὲς ἐπέβαλε στὴν Ἐκκλησία ἡ αὐταρχικότητα τῆς ἐξουσίας καὶ ἡ πεισματικὴ τῆς ἄρνηση γιὰ διάλογο. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶχε ἄλλη ἐπιλογή καὶ διέξοδο. Ἡ ἔπρεπε νὰ σιωπήσει καὶ νὰ ἀποδεχθῇ ὡς τετελεσμένη τὴ διαγραφή τοῦ θρησκευματος ἀπὸ τὶς ταυτότητες ἣ ἔπρεπε νὰ στραφῇ πρὸς τὸ Λαό, τὴ βούληση τοῦ ὁποίου, ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἐξέφραζε.

Καὶ στὶς δύο αὐτὲς προσκλήσεις τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἀβίαστη, θεληματικὴ καὶ εὐγλωττὴ ἀπάντηση τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, περιεχόμενὸς τῆς εἶχε τόσο τὶς ἔντεχνα καὶ κατ' ἐξακολούθησιν ἐκτοξεύμενες ἀπειλὲς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὅσο καὶ τὴν προαιρετικότητα τῆς ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευματος καὶ ὑπῆρξε μεγαλειώδης. Ὁ ὄγκος τῶν Λαοσυνάξεων ἐξέπληξε τοὺς πάντες καὶ περισσότερο ἀπὸ τὸ μισὸ τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ ὑπεστήριξε μὲ τὴν ὑπογραφή του τὴν πρόταση τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ὑπογραφὲς ποὺ συγκεντρώθηκαν μετὰ τὸν, σὲ κεντρικὸ ἐπίπεδο, ἠλεκτρονικὸ τους ἔλεγχο ὡς πρὸς τὴν ἀξιοπιστία των καὶ τὸν τριπλὸ ἐπίσης ἔλεγχο τῶν εἰδικῶν κατὰ περιφέρειες Ἐπιτροπῶν, ἀνέρχονται στὸν ἀριθμὸ τῶν 3.008.901. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς προέκυψε μετὰ τὴν ἀφαίρεση 16.344 δελτίων, τὰ ὁποῖα ἐκρίθησαν ἄκυρα, ὡς ἐλλιπῆ ἢ ἠλέγχθησαν καὶ ἀπεδείχθησαν διπλοεγγεγραμμένα.

Ὁ Λαὸς μίλησε μὲ τὸν δικό του γενναῖο καὶ πολιτισμένο τρόπο. Ἀπέδειξε ὅτι τὸ μέλλον τοῦ

Τόπου μας, ἡ διαφύλαξη τῆς πατρικῆς κληρονομίας μας καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἀλλοτριώσεώς μας τὸν ἐνδιαφέρουν κατὰ προτεραιότητα. Ἡ ἐκδήλωση τοῦ φρονήματός του γεμίζει ἀπὸ ἐλπίδα τὸ αὐριο αὐτῆς τῆς Χριστιανικῆς Χώρας.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἡ πρωτοφανὴς ἀβίαστη καὶ ἐλεύθερη συμμετοχὴ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ ἰδίως τῶν νέων ἀνθρώπων σ' αὐτὲς τὶς δημοκρατικὲς διαδικασίες εἶναι μία ἱστορικὴ σημασίας ἔκφραση στὴν Εὐρώπῃ καὶ στὸν κόσμο. Καὶ τοῦτο παρ' ὅτι γνωρίζουμε καλὰ ὅτι ὑπῆρξαν χιλιάδες ἐκείνοι ποὺ, γιὰ διαφόρους λόγους, δὲν μπόρεσαν νὰ ὑπογράψουν καίτοι τὸ ἠθελαν.

Τὸν Λαὸ τοῦ Θεοῦ τὸν εὐγνωμονοῦμε. Εὐχαριστοῦμεν ἐπίσης καὶ τοὺς ὁμογενεῖς ἀδελφούς μας ποὺ ζώντας σὲ πολιτισμένα κράτη μᾶς συμπαρεστάθηκαν μὲ ἐνθουσιώδη μηνύματά τους.

* * *

Μετὰ τὴ σημερινὴ ἀνακοίνωση τοῦ ἀποτελέσματος τῆς δημοψηφισματικῆς πρωτοβουλίας, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὅπως καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες χριστιανοὶ ὅπου καὶ ἂν ζοῦν καὶ ἀνήκουν καὶ ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωνται, θὰ περιμένουν καὶ θὰ ἐλπίζουν. Θὰ ἐλπίζουν καὶ θὰ προσδοκοῦν ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Δημοκρατία καὶ ἡ ἐκλεγμένη ὑπὸ τοῦ Λαοῦ Κυβέρνησή τους δὲν γνωρίζουν παρομοίας μορφῆς ἀδιέξοδα καὶ δὲν ὑπακούουν σὲ ἀγκυλώσεις. Τὰ τυχόν προβαλλόμενα ἐπὶ τοῦ θέματος νομικὰ ἀδιέξοδα δὲν εἶναι ἀπροσμάχητα καὶ οὔτε ἔχουν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν συνταγματικὴ ἀπολυτότητα. Οἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, ὡς εἶναι γνωστόν, εἴτε μεταβάλλονται ἀπὸ νεώτερες ἀποφάσεις τῶν ἰδίων δικαστηρίων, εἴτε, τὸ σημαντικότερο, ἀκυρώνονται ἀπὸ ἀποφάσεις ἀνωτέρας βαθμίδος δικαστηρίων. Καὶ τέτοιο δικαστήριον ὑπάρχει. Ἔτσι τὸ ζήτημα αὐτό, τῶν ἀποφάσεων δηλ. τοῦ Σ.τ.Ε. –ἡ πρώτη καὶ κυριότερη ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἐλήφθη μὲ τὴ διαφορά μᾶς μόνο ψήφου– δὲν κλείνει οὔτε τὴν πλευρὰ τῶν περαιτέρω διαδικασιῶν, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ἀποφασίσῃ ἡ Ι.Σ.Ι., οὔτε τὴν πλευρὰ

τῆς ἠθικῆς, κοινωνικῆς ἢ ἱστορικῆς ἀξιολόγησής τους. Τέλος, πρέπει νὰ τονισθῇ ἅπαξ ἔτι ὅτι οἱ νόμοι τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κρίνονται μὲν, δὲν καταργοῦνται δέ, οὔτε ἀπὸ τὶς δικαστικὲς ἀποφάσεις, οὔτε ἀπὸ τὶς ἀποφάσεις τῆς οἰασδῆποτε διορισμένης Ἀρχῆς. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ στὴν κατ' ἐπανάληψιν ἐκφρασθεῖσα θέση ὅτι τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων “ἔκλεισε”, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ὑπενθυμίσουμε μὲ ἀγάπη τὸν κανόνα τῆς Ἱστορίας, ὅτι τίποτε δὲν “κλείνεται” στὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες ἂν οἱ ἴδιοι οἱ λαοὶ τοὺς δὲν τὸ θελήσουν. Οἱ ὑπογραφές τῶν ἐκατομμυρίων Ἑλλήνων πολιτῶν διατηροῦν –ὅλοι πλέον τὸ ἀντιλαμβάνονται– καὶ θὰ διατηρήσουν ἀμείωτο τὸ ἠθικὸ καὶ δημοκρατικὸ βᾶρος. Μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο γεγονός ἡ Χριστιανικὴ Ἑλληνικὴ Πολιτεία δὲν θὰ πρέπει νὰ παραμείνει ἀδιάφορη. Δὲν μπορεῖ καὶ δὲν πρέπει οἱ πολῖτες καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ περιφρονηθοῦν γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ. Ἡ Δημοκρατικὴ Πολιτεία ἔχει τώρα τὴν δυνατότητα ἐφ' ὅσον τὸ θελήσει νὰ ἐπιλέξει Δημοψήφισμα ἢ νέο νόμο γιὰ τὶς ταυτότητες στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων.

* * *

Στὴν πορεία αὐτῆς τῆς ἀπρόσμενης καὶ πικρῆς ἀντιπαράθεσης τῶν δεκατεσσάρων μηνῶν εἰπώθησαν πολλὰ καὶ ἐνδιαφέροντα. Κατετέθησαν θέσεις καὶ ἐπιχειρήματα, ἄλλοτε μὲ τρόπο καλόπιστο καὶ ἄλλοτε μὲ τὴν σφοδρότητα μιᾶς κακόπιστης πολεμικῆς ποὺ ἔφθανε τὰ ὅρια τῆς συκοφαντίας καὶ τῆς λοιδορίας τῶν ὀρθοδόξων.

Κατὰ τὴν αὐτὴ περίοδο ὑπῆρξαν καὶ οἱ ἐκτὸς πολιτικῆς καταχθόνιοι καὶ οἱ βυρσοδομοῦντες μικρόσχημοι καὶ μεγάλοςχημοι, δόλιοι καὶ ἰδιοτελεῖς ποὺ μὲ διάφορα ἐφευρήματα –ἀνάξια τοῦ ρόλου τοὺς– προσπάθησαν νὰ ὑπονομεύσουν τὴν ἰερὴ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ διχάσουν τὸ Λαό. Οὔτε τὸ ἓνα, οὔτε τὸ ἄλλο πέτυχαν. Τὸ μόνον ποὺ κατόρθωσαν ἦταν ν' ἀποκαλυφθοῦν.

Πιὰ τοὺς πιστοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας ὅλα αὐτὰ ἦσαν μὲν θλιβερὰ ἀλλὰ καὶ χρήσιμα.

Ἐμεῖς διδαχθήκαμε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ταπεινωθήκαμε πολλάκις, μιλήσαμε μὲ τοὺς πιστοὺς μας, ἀνταλλάξαμε μαζί τους ἀπόψεις, πονέσαμε, προβληματισθήκαμε. Κανένα δὲν περιφρονήσαμε. Ἡ Ἐκκλησία ξέρεῖ νὰ συγχωρεῖ, νὰ σιωπᾷ, νὰ ταπεινώνεται καὶ νὰ ὑπομένει. Ἀλλὰ ὅταν ὅλα αὐτὰ τὰ ὑφίσταται, τότε οὐσιαστικὰ δοξάζεται ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τότε “τὸν οὐρανὸν ὑπεραίρει”.

Καὶ ἂν κάποια ἀνεξέλεγκτα στοιχεῖα, μέσα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, τὴν ἐξέθεσαν μὲ ὑπερβολὲς ἢ κακοβουλία καὶ αὐτὰ τὰ συγχωροῦμε. Δὲν ὑπακούσαμε στὴν ἰδιοτέλεια καὶ δὲν ρυμουλκηθήκαμε ἀπὸ τὴν εὐτέλεια. Σήμερα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος γνωρίζει ποῦ πορεύεται. Ἡ ἀπαντοχὴ τῆς μετὰ τὸ Θεὸ εἶναι ὁ Λαὸς καὶ ἡ ζωντανὴ παράδοσή του καὶ κινητήρια δύναμή της οἱ νέοι ἄνθρωποι ποὺ τὴ στηρίζουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

* * *

Στὴν Πατρίδα μας τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα καὶ οἱ δημοκρατικοὶ κανόνες δὲν εἶναι κατακτήσεις διπλῆς ἀναγνώσεως. Ἡ ἐντεχνὴ ἐπιβολὴ καὶ ἡ πνευματικὴ δυνάστευση τῆς πλειοψηφίας τοῦ Λαοῦ ἀπὸ τὴν μειοψηφία ἢ ἀντιστρόφως, σὲ κάθε περίπτωση προκαλοῦν, ἐνοχλοῦν καὶ σταδιακὰ ὑπονομεύουν τὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν εἰρήνη. Ἡ διαφορετικότητα, ἡ προαιρετικότητα καὶ ἡ ἀνεκτικότητα εἶναι πολὺτιμες ἠθικὲς, κυρίως χριστιανικὲς καὶ δημοκρατικὲς κατακτήσεις, γενικῆς ἀποδοχῆς καὶ παραδοχῆς. Καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἐπ' αὐτῶν συμφωνοῦν οἱ πάντες.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὴ μακρὰ καὶ ἐπώδυνη ἱστορικὴ τῆς πορεία ὡς θεῖο καθίδρυμα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς συγγνώμης δὲν διχάζει, ἐνώνει. Καὶ γι' αὐτοὺς ποὺ ἀντιλαμβάνονται ὑπῆρξε καὶ εἶναι ὁ μόνιμος καὶ διαχρονικὸς παράγων συνοχῆς αὐτοῦ τοῦ Λαοῦ. Ἀπαλλαγμένη ἀπὸ κάθε εἶδος κοσμικὲς ἀδυναμίες ἀπορρίπτει κάθε ἀνάμειξη σὲ πολιτικοκρατικὲς δραστηριότητες, ὅπως ἐπίσης καταδικάζει τὴν ὅποια προσπάθεια οἱ δικές της ἐνέ-

γειες και πράξεις να γίνονται αντικείμενα πολιτικής ή άλλης εκμετάλλευσης δι' ιδίους σκοπούς και στόχους, ή ιμάντας περισπάσεως της κοινής γνώμης από άλλα έξ' ἴσου καυτά θέματα αὐτῆς τῆς χρονικῆς περιόδου. Ἡ Ἐκκλησία δὲν αὐτοαναγορεύεται σὲ κοσμικὴ ἐξουσία οὔτε ἔχει τέτοια ἀνάγκη, γιὰ νὰ ἐπιτελέσει τὴν ἱερὴ ἀποστολή της. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐνδίδει σὲ πολιτικούς πειρασμούς και οὔτε ἐπιτρέπει νὰ καθορίζεται ὁ λόγος και ὁ ρόλος της ἀπὸ τοὺς πολεμίους της.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος χωρὶς νὰ ἀσκεῖ ἢ νὰ ἐπιθυμεῖ καθ' οἷονδήποτε τρόπο και γιὰ ὅποιονδήποτε αἰτία κοσμικὴ ἐξουσία, κάτι πὺν βρῖσκεται ἔξω και πέραν ἀπὸ τὴν ἱερὴ πνευματικὴ της ἀποστολή –και μὲ τὰ ἐλάχιστα ὑλικά μέσα πὺν τῆς ἀφέθηκαν νὰ ἔχει– γνωρίζει νὰ βοηθᾷ τὴν ἀπανταχοῦ ὀρθόδοξη κοινωνία και τὸν ἀνῆμπορο και ἀνώνυμο ἄνθρωπο ἀνεξαρτήτως θρησκείας, χρώματος και ἐθνικότητος. Ξέρει νὰ στηρίζει τὸ Ἔθνος, νὰ διαφυλάττει τὴν ταυτότητά του, νὰ ἀποτρέπει τὴν ἰσοπέδωση και νὰ προστατεύει στὸν τομέα τῆς εὐθύνης της τὸ κῦρος τῆς Ἑλλάδος.

* * *

Δυστυχῶς αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία τῶν θυσῶν και τῶν ἀγώνων δὲν ἔτυχε τῆς κατανόησης σ' ἓνα θέμα πὺν τὸ θεωρεῖ ὄχι μόνον ἢ ἰδίᾳ ἀλλὰ και ἓνα πολὺ σημαντικό τμήμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ σπουδαῖο. Σ' ἓνα θέμα στὸ ὁποῖο δικαιοῦται νὰ ἔχει διαφορετικὴ ἄποψη ἀπὸ μιὰ ὁμάδα ἰσχυρῶν τῆς κρατοῦσης Πολιτείας. Μία ὁμάδα πὺν, διακηρύσσοντας τὶς τυπικὲς της σχέσεις μὲ τὴν Ἐκκλησία τοῦ ἑλληνικοῦ Λαοῦ και προβαίνοντας σὲ ὑποτιμητικὲς γι' αὐτὴν ἐκτιμήσεις, προσπαθεῖ νὰ παρὰσύρει και νὰ παγιδεύσει τὴν κορυφὴ τῆς Ἐξουσίας, ἐπικαλουμένη ἔξωπραγματικὲς καταστάσεις και ψευδῆ γεγονότα στὸν τομέα τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, πὺν προσβάλλουν βάνανυσα τὸν Ἑλληνα και τὴν κοινωνία του. Ἡ ὁμάδα μάλιστα αὐτὴ ἔφθασε στὸ σημεῖο νὰ ἰσχυρισθῇ ψευδῶς ὅτι ἡ διαγραφή τοῦ θρησκευματος ἦταν ὁδηγία τῆς Ε.Ε.

Δὲν εὐρισκόμεθα σὲ ἀντίθεση μὲ κανένα ἀπὸ τοὺς πολιτικούς σχηματισμούς τῆς χώρας. Ὅλους τοὺς τιμοῦμε ἔξ' ἴσου. Δὲν ἀντιπαραιθέμεθα μὲ κανένα και ἰδίως μὲ τὴν Κυβέρνηση τοῦ Τόπου. Διαφωνοῦμε ἔντονα μὲ τὴν συγκεκριμένη κυβερνητικὴ ἀπόφαση τῆς ὁποίας τὸ ἀνερμηνευτο, τὸ ἄκαιρο και τὸ λανθασμένο ἔχει –ὅπως ἀπέδειξε ὁ ὄγκος τῶν συλλεγεῖσῶν ὑπογραφῶν– καταγραφῇ ἀρνητικὰ στὴ συνείδηση τοῦ κυρίαρχου Λαοῦ. Δὲν εἴμεθα ἐπομένως ἐμεῖς πὺν κυνηγοῦμε χίμαιρες ἢ δαιμονοποιοῦμε τὰ πράγματα, ὡς τάχα νὰ μὴν ὑπάρχουν. Ὑπάρχουν και μάλιστα σὲ ἔνταση και δὲν μπορεῖ νὰ ἀγνοηθοῦν.

Στὴ διαδικασία τῆς συλλογῆς τῶν ὑπογραφῶν, πὺν εἶναι πιὸ συνετὴ και πολιτισμένη ἀπάντηση στὸν αὐταρχισμό και τὴν περιφρόνηση, δὲν ὑπάρχουν γιὰ τὴν Ἐκκλησία νικητὲς και ἡττημένοι. Στὺς λόγους και στὶς πράξεις της ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν διαιρεῖ, οὔτε κομπάζει. Ὁ αὐταρχισμός διχάζει και ἡ περιφρόνηση προκαλεῖ. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ προσεύχεται και συγχωρεῖ και τοὺς ἀνθρώπους και τὰ λάθη τους.

Ἡ ἀτυχὴς διαφορὰ πὺν προκαλέσε τραῦμα στὴν Ἐκκλησία και συνήγειρε 3 ἑκατομμύρια και πλέον Ἑλλήνων πρέπει μέσα στὰ δημοκρατικά και κοινοβουλευτικά μας θέσμινα νὰ ρυθμισθῇ. Μερικοὶ θὰ σπεύσουν νὰ ποῦν τώρα ὅτι ὁ κόπος γιὰ τὴ συλλογὴ τῶν ὑπογραφῶν πῆγε τάχα χαμένος. Τίποτε δὲν χάνεται ὅταν πρόκειται γιὰ τὴν πίστη, τὴν δικαιοσύνη και τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς. Ἀντίθετα πρέπει νὰ αἰσθάνονται δυσάρεστα ἐκεῖνοι πὺν ἀπετόλμησαν νὰ ἀλλάξουν τὴν εἰκόνα τῆς Ἑλλάδος, ἀπαρνούμενοι τὸ χαρακτηριστικότερο στοιχεῖο της πὺν εἶναι τὸ θρησκευμα τοῦ Λαοῦ. Ὁ σεβασμός ἢ μὴ τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τοῦ Λαοῦ και ἡ ἐπιδίωξη τῆς προοδευτικῆς ἀποχριστιανοποιήσεως τῆς χώρας εἶναι ἡ καρδιὰ τοῦ προβλήματος τῶν “ταυτοτήτων”. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι “ἐκ τοῦ πονηροῦ”. Ἡ Ἑλλάδα τῶν δοκιμασιῶν και τῶν σημερινῶν κινδύνων δὲν ἔχει τὴν πολυτέλεια τῆς περισπάσεως και τοῦ φανατισμοῦ ἢ τῶν ρήξεων

πὸν προκαλεῖ ἓνας “ἐτσιθελικός” ἐκσυγχρονισμός.

Ἦλθεν ἡ ὥρα οἱ ἰθύνοντες αὐτοῦ τοῦ Τόπου νὰ μᾶς ἀκούσουν ὅπως καὶ ἐμεῖς πολλές φορές τοὺς ἀκοῦμε. Νὰ ἀκούσουν τὴ φωνὴ ὅσων ὑπέγραψαν τὴν ἔκκληση τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἀνέκουν σὲ ὅλους τοὺς πολιτικούς χώρους ἀδιακρίτως. Ὅλων αὐτῶν ποὺ εἶναι παιδιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτῆς τῆς μεγάλης Πατρίδος.

* * *

Ὁ Λαὸς τοῦ Θεοῦ μίλησε νηφάλια καὶ ἀποφασιστικά, χωρὶς τὴ διάθεση ἀντιπαράθεσης πρὸς τὴν Κυβέρνησή του. Καὶ μίλησε μὲ τρόπο πρωτοφανῆ καὶ ἐντυπωσιακό, ποὺ δὲν πρόκειται νὰ ξεχασθῇ. Τρία ἑκατομμύρια καὶ πλέον Ἑλλήνες καὶ Ἑλληνίδες ζήτησαν Δημοψήφισμα

καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπαναλαμβάνει τὸ πάγιο αἶτημά της γιὰ ἔντιμο, εἰλικρινῆ καὶ καρποφόρο ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς μας ἰδιοπροσωπείας διάλογο. Στὰ χέρια τῆς Κυβέρνησης εἶναι νὰ ἱκανοποιηθῇ τὸ αἶτημα τοῦ Λαοῦ γιὰ δημοψήφισμα ἢ νὰ φέρῃ στὴ Βουλὴ νέο νόμο γιὰ τὶς ταυτότητες.

Μὲ τὴν ὀφειλόμενη τιμὴ καλοῦμε τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία σὲ συναντίληψη, χωρὶς περικτιᾶς ἀντιμαχίες. Καλοῦμε σὲ συναντίληψη καὶ ὅλους τοὺς πνευματικούς φορεῖς τοῦ Ἑθνους. Παρακαλοῦμε τὴν Κυβέρνηση νὰ προχωρήσῃ στὴ διενέργεια ἑνὸς ἐλευθέρου καὶ εἰρηνικοῦ Δημοψηφίσματος γιὰ νὰ ἐκφρασθῇ ἀβίαστα ἡ συνολικὴ θέληση τοῦ Λαοῦ χωρὶς ὑπεκφυγές καὶ ἄλλοθι, ἐφαρμόζοντας μὲ εὐλάβεια τὴν κορυφαία Συνταγματικὴ ἐπιταγὴ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας ποὺ εἶναι καὶ ἡ ὑψίστη δημοκρατικὴ ὑποχρέωση πάντων».

